

علم

تصاویری از میلیاردها سال پیش اندازه گیری طول روز سیاره کیوان

۲۲

پزشکی

گرنتر روده‌های سرکش اضافه وزن بین ایرانی‌ها

۲۳

دانشی و زندگی

جامعه

دهکده دورافتاده موزه‌های ایران

رضا دبیری نژاد

طرح دهکده موزه‌های ایران

توقعات خط بزنند. چرا هیچگاه، هیچکدام از سیاست‌ها و برنامه‌های اعلام شده از سوی سیاست‌گزاران ایکوم در ایران به یک امر جدی تبدیل نشده و فقط در حد یک شعار، چند مقاله و حداکثر چند نمایشگاه محدود و مهجور باقی مانده است؟ از طی این گذر نسبت خود را به جامعه جهانی موزه‌داری چگونه تعریف می‌کنیم؟

شاید باید به صراحت اعتراف کرد که هیچ نسبت و رابطه‌ای میان موزه‌های ایران و جامعه جهانی موزه‌ها وجود ندارد. (قطعاً بسیاری برای رد این نظریه به برگزاری چند نمایشگاه از موزه‌های ایران در ممالک متعدد اشاره خواهند کرد، اما واقعیت این است که اینها هیچ کدام سیاست و جریان موثر و تحول‌ساز داخلی نبوده‌اند) تنها تعبیری که می‌توان از وضعیت موجود برای موزه‌های ایران و نسبت آن با جامعه جهانی موزه‌ها داشت، یک دهکده ثابت دور دهکده‌ای که قصد بزرگ شدن و تعامل با شهرهای دور از خود را ندارد و از این سوی پل شکسته صدای هیاهوی مردمان آن دورها را می‌شنوند و هر از گاهی چیزی می‌گویند که بازتاب آن از کوه نزدیک، شاداشان می‌سازد. شاید در برابر این تعبیرها، از سر یک عادت

خلاصه مطلب

در همه این سال‌ها همین نام **گذرانده محترم** یعنی **ایکوم**، راهکارهایی را به عنوان نمونه، پیش کشیده که در حقیقت هیچ‌کدام از خواسته بود تا بر مبنای **شرایط ملی- منطقه‌ای خود** هم مسیر با عنوان **تلاش‌هایی داشته باشند** تا بتوانند نقش **موثرتری را در وضعیت امروزی جوامع ایفا کنند** و حتی به بخشی از پرسش‌ها و مشکلات پیش آمده برای موزه‌ها پاسخ دهند.

شده است، از تعریف میراث معنوی، اهمیت و لزوم پرداختن به آن سخن‌ها گفته شده، اما در این مدت چقدر برای تحقق آن برنامه‌ریزی شد و آیا میراث معنوی جایگاه لازم و ثابت خود را در انواع موزه‌هاپیدا یافته است؟ از سال گذشته تاکنون نیز که قطعاً زمان اندکی شناخته می‌شود متغیرهای بسیاری بوده‌اند که می‌توانند بر همه

۱۸ ماه مه برابر با ۲۸ اردیبهشت روزی است که از سال ۱۹۷۷ و توسط شورای بین‌الملل موزه‌ها-ایکوم با عنوان روز جهانی موزه نامگذاری شده است. وقتی روزی به موضوعی نسبت داده می‌شود به یقین آن موضوع ارزش و اعتباری دارد و تلاش برآن است تا ارزش و اعتبار موضوع شناسانده شود. در کشور ما هم، نه از سال ۱۹۷۷ میلادی، اما از چند سالی نزدیکتر همین روز به عنوان روز موزه(جهانی یا ملی فرقی نمی‌کند) پذیرفته شده و خواسته‌ایم تا به ارزش‌های پدیده محترم موزه توجه کرده و آن‌را معرفی کنیم. هرچه نباشد ما هم مملکتی دارای چندصد موزه هستیم و آمار این موزه‌ها سالیانه در حال افزایش است، وقتی که آمارها افزایش پیدا می‌کنند یعنی وضعیت خوب است و می‌توان درصد افزایش سالیانه را قیاس نمود و بر افتخارات سال‌ها افزود. اما به راستی وضعیت موزه‌های ما رو به رشد بوده و اینگونه قیاس‌ها درست است؟

نکته دیگر اینکه نسبت ما با روزهای جهانی همانند روز موزه چیست؟ همین شورای بین‌المللی موزه‌ها-ایکوم، روز جهانی را هر ساله به شعاری می‌آراید تا با شناختی فراگیر توجه جامعه جهانی موزه‌داری و موزه‌داران در هر موزه کوچک و بزرگ و هر مملکت را به موضوعی جلب کند، موضوعی که در شرایط امروز و امسال بیش روی موزه‌ها قرار دارد و باید در اولویت برنامه‌های آنها قرار گیرد. شورای بین‌المللی موزه‌ها در بیانیه هر ساله خود با تشریح موضوع و دلایل انتخاب آن می‌خواهد که در طول سال با طرح و اجرای برنامه‌هایی به فعالیت در زمینه آن موضوع بپردازند. البته این به معنای پایان ماجرا در انتهای سال نیست بلکه این روز و این سال آغاز یک راه، یک سیاست و یک برنامه مداوم است.

امسال هم از سوی ایکوم ۱۸ ماه مه ۲۰۰۶ میلادی برابر با ۲۸ اردیبهشت ۱۳۸۵ خوشیدی با شعار «موزه‌ها و مخاطبان جوان» نامگذاری شده است. در اینجا هدف آن نیست که در اهمیت این موضوع و لزوم توجه و برنامه‌ریزی درباره آن سخن گفت. اگرچه لازم است این امر صورت گیرد و این روز و این نام‌ها برای چنین اموری پدید آمده‌اند، اما در اینجا تامل و نظری داشته باشیم بر پیشتر از اینها تا شاید اینگونه بهتر بدانیم که امروز سخن برانیم یا که چگونه بگوییم.

سال گذشته، شعار روز جهانی موزه «موزه‌ها، پل ارتباطی فرهنگ‌ها» و در سال ۱۳۸۳ «موزه‌ها و میراث معنوی»، سال ۱۳۸۲ «موزه‌ها و دوستدارانشان»، سال ۱۳۸۱ «موزه‌ها و جهانی شدن»، سال ۱۳۸۰ «موزه‌ها، سازنده جامعه» و شعار روز جهانی موزه در سال ۱۳۷۹ «موزه‌ها در خدمت صلح و جامعه همنو» انتخاب شده بود. حالا فهرست ادامه این عناوین تا پیشتر از اینها بماند و زیاد به دورتر که شاید به ذهن کمتر متبادر شود پای کند و حتی به بخشی از پرسش‌ها و مشکلات پیش آمده نگذاریم.

در همه این سال‌ها همین نام‌گذرانده محترم یعنی ایکوم، راهکارهایی را به‌عنوان نمونه، پیش روی موزه‌ها قرار داد و حتی خواسته بود تا بر مبنای شرایط ملی- منطقه‌ای خود هم مسیر با عناوین تلاش‌هایی داشته باشند تا بتوانند نقش موثرتری را در وضعیت امروزی جوامع ایفا کند و حتی به بخشی از پرسش‌ها و مشکلات پیش آمده

جوانان دوستدار موزه‌ها که گاهی اوقات جزء داوطلبین و گاهی اوقات در میان حامیان موزه و با واقع در هر دو گروه هستند نقش مهمی را در ارتباط جهانی بین موزه‌ها به عهده دارند. در کل جهان شاهد آن هستیم که اقشار جوان بیشترین داوطلبین فعال در امر توسعه و رشد اهداف موزه‌ها را تشکیل می‌دهند. این افراد جهت حفظ و مراقبت از میراث فرهنگی از هر نوع همکاری چه در وقت و چه از نظر مالی و سعی و تلاش دریغ نمی‌نمایند. در تمام این مدت، آنها به کسب دوره‌ها و تجربارب مهم زندگی می‌پردازند. در کل آنها را به «دوستانی جوان» می‌شناسند که اساس و نهاد موزه‌ها را در دست دارند و در نهایت وجود این نوع نهادها در گرو زحمات آنان خلاصه می‌شود. قرار گرفتن در گروه داوطلبین، راهی است وسیع که دوستان جوان می‌توانند به کسب و مواجختن تجرباری بپردازند. نقش سنتی داوطلبین در موزه‌ها از نظر استقلال و چگونگی پرداختن به این امر، شاید دچار نقصان‌هایی باشد اما امروز، از موقعیت‌های مختلفی برخوردار است که می‌تواند مهارت‌های داوطلبین را با احتیاجات موزه‌ها منطبق سازد. فارغ التحصیلان دانشگاه‌ها با شعفی فزاینده جهت طرح‌ریزی و ارتباطات با مسائل خاص موزه‌ها، داوطلب موقعیت‌هایی در این امر می‌شوند. مشارکت در کمک‌های مالی موزه‌ها را در امر تأریخ طبیعی آمریکا با عنوان «Junior council» موزه معاصر Whitney، شورای کلکسیونرهای جوان و . . . با گرایشاتی همچون انواع کنسرت‌ها، انواع غذاهای مصرفی در شام، تجلیل از اهداکنندگان جوایز به طراحان و برپاکنندگان نمایشگاه و . . . هزینه اینگونه مراسم فرهنگی بالغ بر کارمندان بانکینکی هستند که در موزه‌های مدرن و سنتی مشغول به کار هستند. به گفته WFFM، ۲میلیون نفر

بار دیگر با فرا رسیدن روز ۲۸ اردیبهشت ماه به یاد می‌آوریم در جهت حفاظت فرهنگ و میراث معنوی، تاریخی و طبیعی ایران عزیز چه کارهایی را باید انجام می‌دادیم که ندادیم و از طرفی شاهد تلاش هر چه بیشتر جامعه فرهنگی و فرهنگ دوستان کشور در راستای معرفی و حراست از هویت فرهنگی تاریخی این سرزمین کهن هستیم.

در حقیقت روز ۲۸ اردیبهشت یادآور ارج نهادن به فرهنگ موزه در مفهوم عام و نه فقط کالبد فیزیکی آن بلکه علم موزه‌داری است. توسعه فرهنگ موزه‌داری بستر گسترش حفاظت از میراث فرهنگی، تاریخی، طبیعی و فرهنگی و به عبارت روشن‌تر پاسداشت ارزش هویت تاریخی هر ملت است.

شورای بین‌المللی موزه‌ها (ایکوم) سال جاری را به نام سال موزه و جوانان نامگذاری کرده است تا مخاطبین اصلی موزه‌ها و نگاهبانان راستین پل‌های ارتباطی مابین نسل‌ها و فرهنگ‌ها را بیش از پیش با مفهوم موزه و موزه‌داری آشنا سازد.

در این سال همگان موظفیم تا ضمن ارج نهادن به میراث کهن سرزمینمان با مورد توجه قرار دادن این قشر از جامعه صفوف پررنگ‌تری از نسل جوان را در موزه‌ها، نگارخانه‌ها و تمامی اماکنی که به نوعی در تعریف شورای بین‌المللی موزه‌ها جای دارد ایجاد نماییم. در حقیقت جوانان و موزه‌ها احیا و حیات بخشی مجددی برای موزه‌های ایران مطابق تعریف بین‌المللی خواهد بود.

سیدمحمد بهشتی
رئیس کمیته ملی موزه‌های ایران

خلق یک موزه به نام آلبینت

موزه موقت آلبینت (Albinet) برای اولین بار توسط توماس هیرچ هورن طی دعوتی که از مردم شهر دایر ویلیبز واقع در حومه شهر پاریس به عمل آورده شد تا در یک مکان عمومی شرکت جویند، دایر شد. این موزه آثار هنری جوامع غربی را به نمایش می‌گذارد که در قرن بیستم خلق شده‌اند. این نمایشگاه به مدت هشت هفته در محلی نزدیک به یک کارگاه ساختمان‌سازی برگزار شد. همچنین به منظور تحرک بخشیدن به فعالیت‌های آن (موزه) به ترتیب مراسمی از قبیل برگزاری مجالس کنفرانس (و مباحث)، آموزش نویسندگی، برپایی کارگاه‌هایی جهت کودکان و ایجاد تورهای تفریحی و اختصاص اوقاتی به منظور پذیرایی و در نتیجه ارتباط بیشتر افراد با هم، تجهیز یافت. این موزه به کمک ساکنین محله تشکیل و انجام

وظیفه شد. آثار به نمایش گذاشته توسط مجموعه آثار هنری در موزه ملی هنرهای مدرن (مرکز پمپیدو) و دوستداران هنرهای ملی معاصر (FNAC) تأمین شده‌اند. از اهداف جانبی این طرح بر پایه علایق و تمایلات به آثار هنری واقع شده که جهت تقسیم آن (این علایق) به آن دسته از افرادی است که به دلایل اجتماعی – اقتصادی و فرهنگی نتوانستند در آن حضور یابند و در نتیجه توماس هیرچ هورن با مستقرسازی آثار هنری در آنجا که به هر کدام از افراد موجود در کارگاه ساختمانی تعلق می‌یافت، راهی را می‌یابد که با آن هنر به عنوان مقوله‌ای است که با آن می‌توان با هر اثر منفردی ارتباط برقرار کرد.

از نظر هنرمندان، گرد آوردن مردم در محلی برای تجلیل از هنر، امر مهمی صورت نگرفته است، اما اینکه بتوان با به‌کارگیری از روش‌هایی در محلات و از طرفی که فراتر از یک محل عمل می‌کنند، به این مسئله نائل شد که بایستی دنیا از طریق هنر متحول گردد، امری ارزنده محسوب می‌شود.
در موزه آلبینت نادیده گرفتن افکار آرمان‌گرایی (یوتوپایی) امری بیهوده است، اما این نگرش هم قابل تحمل نیست که چون این نوع دیدگاه دیگر در جامعه امروزی ترویجی ندارد بایستی مردم به درک ارزش‌هایی نائل شوند که توسط فرهنگ‌های تجاری ارائه شده‌اند و قصدشان هم به منزوی ساختن هنر می‌انجامد. جهت گسترش یافتن طرح، تمام مدارک مربوط به مجموعه آثار جمع آوری شدند. مکاتبات صورت گرفته در بین اعضا (و ویژه با موسسات امانات، سرمایه‌گذارها، عاملان اجتماعی، فرهنگی و غیره.) تهیه گزارشاتی از جلسات کاری و دیدارهای انجام‌شده با مردم محل، مدارکی دال بر وظایف موزه (یادداشت‌ها، طرح‌ها، متن‌ها، عکس‌ها) و انتشار جزوات.

خانه

روش‌های کاشت استرس...
غذاهای نیم‌ساعته با گوشت

۲۴

بایگانی

۳۰۰ موزه جدید در چین احداث می‌شود
ایسنا- ۸۵/۲/۲۷ : دولت چین در تلاش است تا پنج سال آینده بیش از ۳۰۰ موزه در این کشور احداث کند. در آسیای میانه به نقل از CCTV، براساس طرح جدید دولت چین هر شهری در این کشور یک موزه اصلی کاملاً مجهز و هر اقلیت قومی نیز یک موزه خواهند داشت. در حال حاضر این پروژه در برخی مناطق به صورت آزمایشی در حال اجرا است. گفتنی است در حال حاضر در چین ۲۳۰۰ موزه وجود دارد که سالانه بیش از ۱۵۰ میلیون بازدیدکننده از آنان دیدن می‌کنند و بیش از ۱۰ هزار نمایشگاه در آنها برگزار می‌شود.

جایزه برترین موزه اروپایی به اسپانیا رسید
ایسنا- ۸۵/۱/۲۶ : یک موزه علوم طبیعی در بارسلونای اسپانیا که بخشی از ساختمان خود را همچون جنگل باران خیز آمازون ساخته است، جایزه موزه سال اروپا را در لیلسبون – پرتغال- از آن خود کرد. اعضای اجلاس موزه اروپا، هنگام اعلام این برنده خاطرنشان کردند، هیات داورى این مسابقه با عنوان کازموکیسا، موزه علوم طبیعی بارسلونا را به عنوان برنده انتخاب کرده‌اند، چراکه مقامات این موزه، خلاقیّت زیادی در این ساختمان به‌نمایش گذارده‌اند.
فرانس پرس گزارش داد: موزه یادشده که با هزینه بزرگ‌ترین بانک پس انداز اسپانیا ساخته شده در سال ۲۰۰۴ گشایش یافت و اکنون به‌عنوان بهترین موزه با سیستم‌های پیشرفته در اروپا شناخته شده است. جایزه موزه سال اروپا، هر سال از سوی اجلاس موزه اروپا و با حمایت اتحادیه اروپا به یک موزه جدید یا موزه‌ای که به‌تازگی بازسازی شده باشد، اعطا می‌شود. برنده‌های پیشین این جایزه، موزه گوگنهایم در بیلباؤی اسپانیا، موزه المپیک در لوزان سوئیس و موزه تمدن‌های آناتولی در آنکارای ترکیه بودند. این جایزه هر ساله در یک شهر متفاوت اروپایی به برنده اعطا می‌شود.

نخستین موزه عشایر ایران افتتاح شد
میراث خبر : موزه عشایر ارسباران (شاهسون) در حمام ۷۰ساله جلال سراب به عنوان نخستین موزه عشایر ایران رسماً افتتاح شد. نخستین موزه عشایر ایران در حاشیه سیلان همزمان با هفته میراث فرهنگی رسماً آغاز به کار کرد. نخستین موزه عشایر ایران پس از چند سال تأخیر سرانجام صبح روز یکشنبه ۳۱ اردیبهشت‌ماه در حمام جلال سراب افتتاح شد. سراب به موزه عشایر شاهسون از حدود سال ۱۳۸۰ آغاز شد و پیش از نوروز امسال با چیدمان بخش‌هایی از زندگی عشایر شاهسون و حاشیه ارس به پایان رسید. اما تغییر مدیریت در سطح سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان راه‌اندازی موزه را با تأخیر مواجه کرد. موزه ارسباران نخستین موزه عشایری ایران است. شهر سراب در مسیر تردد عشایر حاشیه سیلان است. به همین دلیل موزه عشایر سراب به نمایش آداب و سنت‌های رایج و یا فراموش شده عشایر شاهسون اختصاص یافته است. در هریک از غرفه‌های طراحی شده این موزه بخشی از زندگی و کوچ عشایر شاهسون به نمایش درمی‌آید. در غرفه اطلاع‌رسانی یک ماکت از منطقه در اندازه‌های ۱۸۰ در ۱۸۰ سانتی متر طراحی شده که استقرار ییلاقی عشایر شاهسون و ارسباران را به نمایش می‌کشد. مجموعه‌ای از تابلوپوشته در موزه طراحی شده که اطلاعاتی را درباره عشایر در دسترس علاقه‌مندان می‌گذارد.
آلاچیق‌هایی که عشایر شاهسون در آنها زندگی می‌کنند نیز در کنار تصاویری از سیلان و ارس قرار می‌گیرد. پخت و پز، پشم چینی، مرتع داری، لبنیات عشایری، پوشاک زنانه و مردانه و سایر اجزای زندگی عشایر شاهسون نیز در این موزه به نمایش گذاشته می‌شود. در بخشی از این موزه در حال حرکت علاوه بر قرار گیری ماکت نوازندگان و عاشیق‌های آذربایجان و آلات موسیقی منطقه، موسیقی محلی هم پخش شود. حمام تاریخی جلال در بافت قدیمی شهر سراب قرار گرفته و یکی از قدیمی ترین و آخرین بازماندگان حمام‌های تاریخی این شهر است.

سرستون‌ها و ستون‌های تاریخی به صف می‌ایستند
ایسنا- ۸۵/۳/۲ : پارک- موزه شوش سوم خردادماه، به مناسبت هفته میراث فرهنگی گشایش می‌یابد. مدیر اداره میراث فرهنگی و گردشگری شوش گفت: این پارک- موزه با حضور رئیس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان خوزستان، مستولان اداره‌های تابعه میراث فرهنگی و گردشگری و نمایندگان انجمن‌های دوستداران میراث فرهنگی استان خوزستان برگزار می‌شود. رضا چنانی یادآور شد: سرستون‌ها و ستون‌هایی که در محوطه وجودداشتند در پارک- موزه، ساماندهی و چیده‌شده‌اند و فضای سبز محوطه پارک- موزه نیز احیا و مرمت شده است. او اظهار داشت: ازجمله فعالیت‌های انجام‌شده در پارک- موزه، قرار دادن سرستون‌ها و ستون‌ها در مسیر به مسافت ۳۰۰ متر در دو طرف راه ورودی موزه است.

سرسون‌ها و ستون‌های تاریخی به صف می‌ایستند
ایسنا- ۸۵/۳/۲ : پارک- موزه شوش سوم خردادماه، به مناسبت هفته میراث فرهنگی گشایش می‌یابد. مدیر اداره میراث فرهنگی و گردشگری شوش گفت: این پارک- موزه با حضور رئیس سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان خوزستان، مستولان اداره‌های تابعه میراث فرهنگی و گردشگری و نمایندگان انجمن‌های دوستداران میراث فرهنگی استان خوزستان برگزار می‌شود. رضا چنانی یادآور شد: سرستون‌ها و ستون‌هایی که در محوطه وجودداشتند در پارک- موزه، ساماندهی و چیده‌شده‌اند و فضای سبز محوطه پارک- موزه نیز احیا و مرمت شده است. او اظهار داشت: ازجمله فعالیت‌های انجام‌شده در پارک- موزه، قرار دادن سرستون‌ها و ستون‌ها در مسیر به مسافت ۳۰۰ متر در دو طرف راه ورودی موزه است.

دو مسئله میراث فرهنگی و حرفه‌ای امکان‌پذیر خواهد شد. همچنین سرستدیم که موفق به انتشار و تحویل دوازدهمین شماره از نشریه تحقیقاتی ایکوم با عنوان study series شلیم از طریق مدیریت اینترنتکوم (intercom). این نشریه شامل عناوینی از نحوه رهبری و مدیریت و مسائل مالی موزه‌ها می‌گردد. ایکوم این نشریه را در سال ۱۹۹۵ جهت «ارزیابی وضعیت تخصص‌ها» حاصل شده از کمیته بین‌المللی، دایر کرد. ایکوم نسبت به به‌رسیمت شناختن شوارهایی اقدام کرده است از قبیل شورای بین‌المللی در امر بایگانه، شورای بین‌المللی اماکن و آثار تاریخی و فدراسیون بین‌المللی انجمن‌ها یا آزاد برنده در همین سالگرد الحاق به انجمن بین‌المللی محافظت از آب‌ها. اخیراً جامعه میراث فرهنگی از تصویب لایحه بازگرداندن اموال فرهنگی به کشورهای اصلی (مربوطه) در رضایت کامل قرار دارد. برخی از این قوانین اختیاری و برخی دیگر حاصل گفت‌وگرهای (مشاورات) انجام شده هستند. چون احتمال می‌رود اینگونه اعمال در آینده بیشتر تکرار شوند، آکی ساندرا کامینز ریاست کمیته ایکوم به تعیین نقش ایکوم در توسعه اعمال میانجیگری جهت حل و فصل مباحثی پیرامون مالکیت اشیا در مجموعه‌های آثار موزه‌ها پرداخت.

به دلیل آنکه جوانان به عنوان منبعی سرشار از انرژی و خلاقیّت در جهان محسوب می‌شوند، تصمیم بر آن شده که بیانیه روز جهانی موزه‌ها در سال ۲۰۰۶ که در ۱۸ مه هر سال برگزار می‌گردد به موضوع «موزه‌ها و جوانان» اختصاص یابد. این مسئله، موزه‌ها را بر آن می‌دارد تا بر نسلی جوان تمرکز یابند که دربرگیرنده موقعیت‌بی نظیر مشاغل، بازدیدکنندگان، حامیان، اعضای جامعه، داوطلبین، دانشجویان، کودکان و . . . است.

